

eP Coses de la vida GRAN BARCELONA

Joves desemparats

Només un de cada quatre extutelats rep suport al complir els 18 anys

Les entitats socials creuen que aquest col·lectiu és «molt vulnerable» per emancipar-se sense ajuda || Gairebé 800 xavals deixaran aquest any a Catalunya els centres residencials a l'arribar a la majoria d'edat

TERESA PÉREZ
BARCELONA

Només el 27% dels joves tutelats per la Generalitat reben algun tipus d'ajuda quan compleixen els 18 anys, segons denuncien les entitats que treballen amb aquest col·lectiu. L'escassetat de recursos de l'Administració i, en alguns casos, la falta de voluntat dels xavals impedeixen l'accés a les ajudes. Les organitzacions reclamen més dotacions econòmiques i suport emocional i d'acompanyament. «Els xavals estan molt sols», apunten.

La Conselleria de Treball, Afers Socials i Famílies assegura que les ajudes són fins als 21 anys per a tots els joves que sol·liciten un acompanyament. María Jesús Larios, adjunta al Síndic de Greuges i encarregada de la defensa dels drets de la infància, hi insisteix: «Hi ha d'haver un programa individualitzat de transició a la vida adulta perquè l'actual no és individualitzat i no arriba a tots els nois. La majoria d'edat no és màgica, cal estar preparat».

«No és cert que existeixi un verdader programa. Es queden sols a la vida. Són majors d'edat legals però desemparats existencials», remata Jaume Funes, psicòleg educador.

A partir dels 18 anys comença per als joves extutelats el difícil repte de reinserir-se en la societat després d'haver passat en alguns casos per més de tres centres, i haver estat gran part de la vida sota el paraigua de l'Administració. Als afectats els falta, per tant, una xarxa externa que els protegeixi. El cas dels nens de la cola que ha tret a la llum aquest diari és una prova més de les dificultats amb les quals s'enfronta aquest col·lectiu.

SÍNDROME DE LA TUTELA // Quan deixen el centre, la soledat s'apodera dels xavals extutelats. «Tenen la síndrome de la tutela. No saben organitzar-se els horaris, no saben què fer amb la seva vida», afirma Funes. És molt habitual que vagin al centre on han estat tutelats amb l'«excusa que passaven per aquí, perquè ha sigut l'únic lloc on s'han sentit estimats», puntualitza.

En altres casos, se'n van a viure a casa del nòvio o de la nòvia, però no és una bona opció, ja que les parelles acostumen a pertànyer a l'entorn social del centre tutelar on han passat la infància. «Estan més

JOAN CORTADELLAS

► Dos joves magribins descansen en un matalàs en un solar al costat del Pou de la Figuera, a prop del mercat de Santa Caterina.

carències i falta de suport

1 Pensions d'orfanat perdudes

El Síndic ha reclamat la derogació de la disposició addicional de la llei 14/2010 sobre drets de la infància i adolescència per impedir que la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) «es quedi amb les pensions d'orfanat per menor a càrrec que poguessin percebre els xavals quan compleixen la majoria d'edat». María Jesús Larios, adjunta al Síndic, recorda que abans d'aquesta llei l'Administració «només gestionava les pensions i després les entregava als joves».

2 Pla d'ajudes amb restriccions

La llei 13/2006 preveu a Catalunya ajudes econòmiques i suports a la inserció laboral i a l'accés a la vivenda per als joves extutelats dels 18 als 21 anys. La prestació actual és de 569 euros al mes i es regula en la llei de pressupostos. Però per accedir al programa s'han de complir uns requisits: viure legalment a Catalunya i haver estat tutelat almenys tres anys. Altres obligacions són «demostrar que s'està estudiant o treballant». «Molts joves se'n queden fora», denuncien les entitats socials.

3 Mentoria, vivenda i suport educatiu

L'entitat Punt de Referència té actualment en marxa diversos programes d'integració, que inclouen vivenda, mentoria i acompanyament educatiu per a joves extutelats i d'altres en risc d'exclusió social. El pla de vivenda és un recurs perquè aquests joves s'impliquin en la vida adulta en un context de semiprotecció. La mentoria és una altra de les eines, a través de la qual un grup de voluntaris, que aquest any són uns 65, realitzen tasques de suport a aquests xavals.

4 Elevar l'edat d'emancipació

Les entitats que treballen amb joves extutelats defensen la mesura aplicada a la Gran Bretanya d'ampliar dels 18 als 21 l'edat d'emancipació dels menors que han viscut en centres d'acollida. Molts fracassen en l'intent d'adaptar-se a la societat i a l'augmentar l'edat d'emancipació creixen les possibilitats d'èxit. Rita Grané, de Punt de Referència, recolza aquesta opció «perquè hi ha més temps per preparar l'autonomia dels joves, que acabin la formació i que tinguin un sostre».

sols que la una», resumeixen els experts. I citen com a exemple una dada reveladora. Alguns creuen que les truites de patates són triangulars perquè no han visitat mai una cuina i només tenen la referència del que els han servit al menjador del centre d'acollida.

La inclusió social se'ls fa complicada a aquestes persones tutelades que surten del centre als 18 anys. Aquesta dada crida especialment l'atenció, tenint en compte que la resta dels joves espanyols abandonen la casa dels pares als 28,9 anys de mitjana, segons l'últim informe d'Eurostat. La Conselleria de Treball, Afers Socials i Famílies deixarà de tutelar aquest any un total de 782 xavals, dels quals 416 són homes i 365 dones, segons les dades facilitades per aquest departament.

SENSE PERMÍS DE TREBALL // Els joves, a més a més, abandonen el sistema de protecció de la Generalitat sense un lloc de treball i amb un nivell d'estudis precari. «El problema

«Es queden sols. Són majors d'edat legals però desemparats existencials», diu el psicòleg Jaume Funes

La seva situació

contrasta amb la de la resta de joves, que de mitjana deixen la casa dels pares als 29 anys

és greu. Més de la meitat d'aquests nois no han superat l'ensenyament secundari obligatori (ESO), mentre que els immigrants tenen molt difícil aconseguir un permís de treball. Així és difícil la inclusió social», reconeix Rita Grané, portaveu de l'associació Punt de Referència, una entitat sense ànim de lucre que ofereix acompanyament als joves extutelats a través de diversos programes d'integració.

Amb aquests reptes resulta difícil integrar-se a la societat. «El sistema no ens acompanya, no hi ha xarxa social», afirma Grané. «El traspàs del centre protector a la majoria d'edat no està cuidat. No es fa un seguiment», afirma Funes.

Segons el seu parer, la transició a l'edat adulta «necessita un acompanyament, almenys fins als 20 o els 21 anys». L'emancipació fracassa si aquests nois no tenen un suport emocional.

La Federació d'Entitats d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (Fedaiia) també té clar que «cap xaval està preparat per emancipar-se als 18 anys. El que s'ha de fer és potenciar que el noi continuï estudiant per facilitar d'aquesta manera la inclusió». ≡

Desheretats del Magrib

Milers de menors desemparats deambulen per les ciutats del nord d'Àfrica enganxats a la cola ≡ **Quan** se'ls acaben les possibilitats de supervivència molts intenten saltar a Europa

AFP / FADEL SENNA

►► **Addicció** ► Un nen del carrer inhala pega a la ciutat marroquina de Tànger, el gener passat.

|| BEATRIZ MESA
RABAT

Són coneguts com a nens desheretats perquè el sistema s'ha oblidat d'ells. Pateixen la pobresa, la violència física i fins i tot sexual a casa seva, l'absència d'afecte o l'abandonament de la família. ¿Què fan, llavors? Doncs deambular pels carrers, que es converteixen en el seu sostre i la seva manera de viure, en un espai de llibertat però també en un punt de trobada amb l'infèrn. «**Al voltant d'ells giren la delinqüència, la prostitució i el consum de drogues**», explica a aquest diari Nabil D., periodista i veí de Tànger (Marroc). «**Fa uns deu anys s'organitzaven moltes activitats de sensibilització i d'integració a la societat, però des de fa un temps no hi ha res**», afegeix.

És una realitat amb la qual conviu diàriament la població de Tànger, encara que es fa extensible a la resta de ciutats del Magrib: grups de menors, al costat dels mercats, enganxats a la cola que inhalen en bosses de plàstic transparents. O també nens deambulants per aquí i per allà, trucant a les finestretes dels cotxes, amb un paquet de mocadors a la mà i un pot de pega a la butxaca. Per cada paquet guanyen una misèria, i inhalant en-

tumeixen les seves frustracions i la sordidesa que els envolta. Amb la cola, tots s'obliden del més important: que tenen gana.

«**La calamitat condueix aquests xavals vulnerables cap a la pega, perquè no tenen mitjans per recórrer a drogues més cares**», explica Jussef Hamounid, educador social de l'oenagé marroquina Bayti (casa meua, en àrab), pionera en l'atenció als nens del carrer i que ha aconseguit aixecar en l'última dècada tres centres d'acollida diürns i una escola de formació en diverses ciutats marroquines. Però segueix sent insuficient per als 30.000 nens que viuen desemparats, segons les estimacions d'aquesta organització i l'Associació Marroquina d'Ajuda a Nens en Situació Precària (AMESIP). Una oenagé que ofereix als menors cursos d'alfabetització a Rabat i posa a la seva disposició un circ per a aquells amb habilitats artístiques.

Travessar l'Estret

L'educador social explica que, quan a alguns nens se'ls esgoten les possibilitats de supervivència, temptegen el projecte migratori. ¿Com? Travessant l'atzarós Estret dalt d'una barca inflable de juguina, des dels baixos d'un autobús o d'un camió, o com a

Al Marroc són uns 30.000 els nens del carrer, segons els càlculs de les oenagés

La policia només pensa en ells si hi ha una visita reial i els tanca, critica un activista social

polissons en un dels ferris que diàriament travessen el mar que separa Espanya del Marroc.

No obstant, la pressió policial marroquina al port de Tànger, que està a més a més en plena transformació, fa cada vegada més difícil l'entrada dels menors en territori espanyol. Per Mercedes Jiménez, especialista en els moviments migratoris de menors, «**s'ha de diferenciar el fenomen dels nens del carrer a les ciutats dels xavals migrants que procedeixen de zones rurals**».

Encara que els dos fenòmens coincideixen puntualment i, en el moment que un menor migrant rural no aconsegueix arribar a Espanya, es converteix en candidat a allargar la llista dels desheretats, entrant en el clan dels nens de la cola per eludir la realitat.

Pitjor encara, és un més que passa al sector dels invisibles, perquè no existeixen per a ningú, excepte per als turistes que els veuen com a objectiu de les seves fotografies. «**La policia només pensa en els menors quan hi ha una visita reial per ficar-los a les comissaries o a la plaça de toros. Els amaguen**», denuncia Mustafa el-Marouf, un activista social per a qui no hi haurà treva mentre segueixi havent-hi un sol nen al carrer. ≡